

Dosarul nr.3ra-1197/21
2-17219201-01-3ra-09112021

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: Gr. Cazacu)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

08 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând cererea depusă de Nadejda Dicusară cu privire la accelerarea procedurii de examinare a cauzei în ordine de recurs,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Nadejda Dicusară împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Inspectoratului de Stat al Muncii, Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Uniunii Cooperativelor de Consum Criuleni cu privire la recalcularea pensiei, cu obligarea includerii stagiului de cotizare,

c o n s t a t ă :

La 14 decembrie 2017, Nadejda Dicusară a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei, cu obligarea includerii stagiului de cotizare.

Pe parcursul judecării cauzei, și anume la 15 iunie 2018, Nadejda Dicusară a depus cerere prin care și-a concretizat pretențiile din acțiune, înaintând-le împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratului Muncii și Sănătății, și Ministerului Justiției.

În susținerea cererii de concretizare, reclamanta a indicat că s-a adresat UCOOP Criuleni cu cerere, solicitând recalcularea pensiei, însă nu a primit niciun răspuns, iar, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă Criuleni a refuzat să o pună la evidență.

La 15 iunie 2019, Nadejda Dicusară a depus supliment la cererea de chemare în judecată, înaintând-o inclusiv și împotriva UCOOP Criuleni, solicitând recunoașterea a patru ani stagiului de muncă până la 26 decembrie 2002 și recalcularea pensiei conform stagiului de cotizare de 30 ani.

Prin hotărârea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă parțial acțiunea în contencios administrativ depusă de Nadejda Dicusară. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei pentru limită de vârstă a Nadejdei Dicusară, ținând cont de stagiul de cotizare stabilit prin decizia

irevocabilă din 26 decembrie 2002 a Curții de Apel a Republicii Moldova. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 04 decembrie 2019 Nadejda Dicusară a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 21 ianuarie 2020 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea parțială a hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 18 noiembrie 2019, în partea respingerii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii (f.d. 174, 198, vol. I).

La 09 decembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 30 decembrie 2019 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea integrală a hotărârii din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii (f.d. 184, 191, vol.I).

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile depuse de Nadejda Dicusară și Casa Națională de Asigurări Sociale, și menținută hotărârea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani.

La 06 octombrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, iar la 24 noiembrie 2020 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale. A fost casată integral decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile depuse de Nadejda Dicusară și Casa Națională de Asigurări Sociale, și menținută hotărârea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani.

La 09 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 28 octombrie 2021 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Nadejda Dicusară.

La 09 noiembrie 2021 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Nadejdei Dicusară, Inspectoratului de Stat al Muncii, Ministerului Justiției și CONSUMCOOP Criuleni copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, notificată ultimilor prin intermediul poștei electronice la 09 noiembrie 2021 - 10 noiembrie 2021, precum și la 12 noiembrie 2021 și respectiv la 15 noiembrie 2021, fapt ce rezultă din avizele poștale de recepție nr.DS8005785743AS, DS8005785744AS și nr. DS800578570AS (f.d.112-118, vol.II), însă intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referințe.

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, prezenta cauză civilă a fost repartizată în mod aleatoriu spre examinare în ordine de recurs, judecătorului Curții Supreme de Justiție, Aliona Miron.

Inițial prezenta cauză a fost fixată pentru examinarea admisibilității recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 07 iulie 2021 a Curții de

Apel Chișinău, pentru data de 02 martie 2022, care a fost amânată conform disponibilității agendei judecătorului-raportor, pentru data de 06 aprilie 2022, ora 09:00, pentru un studiu suplimentar.

La 04 martie 2022 intimata Nadejda Dicusară a depus cerere, solicitând accelerarea procedurii de judecare a cauzei în ordine de recurs, motivând că timp de patru ani se află în litigiu cu recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, care refuză să-i recalculeze pensia pentru vechimea în muncă, fiind nevoită să supraviețuiască din pensia minimă pe care o primește în prezent. Mai mult, respectiva cauză de două ori a fost remisă spre rejudecare în instanța de apel, în așa mod fiind tergiversată procedura de examinare a cauzei în termen rezonabil.

Prin încheierea din 06 aprilie 2020 a Curții Supreme de Justiție, examinarea prezentei cauze în ordine de recurs a fost amânată pentru data de 13 aprilie 2022, ora 09:00, fără ședință de judecat, pentru examinarea cererii depuse de Nadejda Dicusară cu privire la accelerarea procedurii de examinare a cauzei în ordine de recurs.

Examinând cererea cu privire la accelerarea procedurii de judecare a cauzei în ordine de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta este neîntemeiată și urmează a fi respinsă din motivele ce succed.

Prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art.257 alin.(1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art.27 din Codul administrativ, în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale nu impun un anumit termen, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil.

În conformitate cu art.38 alin.(2) din Codul administrativ, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță de judecată independentă, imparțială și instituită prin lege. În acest scop, instanța de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a procesului.

Totodată, conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169 -171.

În conformitate cu art.192 alin. (1), (1¹) și (1²) din Codul de procedură civilă, cauzele civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.

Iar, potrivit alin.(2) al art.192 din Codul de procedură civilă, cauzele privind încasarea pensiei de întreținere, apărarea drepturilor și intereselor minorului, repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, litigiile de muncă, contestarea actelor normative, a hotărârilor, acțiunilor

sau inacțiunilor autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale și funcționarilor publici se judecă de urgență și în mod prioritar.

Din materialele cauzei rezultă că la 09 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 28 octombrie 2021 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Nadejda Dicusară (f.d. 96-98, 106-110, vol.II).

La 09 noiembrie 2021 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Nadejdei Dicusară, Inspectoratului de Stat al Muncii, Ministerului Justiției și CONSUMCOOP Criuleni copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, notificată ultimilor prin intermediul poștei electronice la 09 noiembrie 2021 - 10 noiembrie 2021, precum și la 12 noiembrie 2021 și respectiv la 15 noiembrie 2021, fapt ce rezultă din avizele poștale de recepție nr.DS8005785743AS, DS8005785744AS și nr. DS800578570AS (f.d.112-118, vol.II), însă intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referințe.

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, prezenta cauză civilă a fost repartizată în mod aleatoriu spre examinare în ordine de recurs judecătorului Curții Supreme de Justiție, Aliona Miron (f.d. 111, vol.II).

Se reține că inițial prezenta cauză a fost fixată pentru examinarea admisibilității recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, pentru data de 02 martie 2022, care prin încheierea Curții Supreme de Justiție din aceeași dată, (02 martie 2022), a fost amânată conform disponibilității agendei judecătorului-raportor, pentru data de 06 aprilie 2022, ora 09:00, pentru un studiu suplimentar (f.d. 129-131, vol.II).

La 04 martie 2022 intimata Nadejda Dicusară a depus cerere, solicitând accelerarea procedurii de judecare a cauzei în ordine de recurs, motivând că timp de patru ani se află în litigiu cu recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, care refuză să-i recalculeze pensia pentru vechimea în muncă, fiind nevoită să supraviețuiască din pensia minimă pe care o primește în prezent. Respectiva cauză de două ori a fost remisă spre rejudecare în instanța de apel, în așa mod fiind tergiversată procedura de examinare a cauzei în termen rezonabil (f.d.132, vol.II).

Distinct se remarcă că prin Hotărârea Parlamentului nr.41/2022 din 24 februarie 2022, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul țării, pe o perioadă de 60 de zile, începând cu 24 februarie 2022.

Totodată, prin dispoziția nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, s-a dispus suspendarea de drept a examinării de către instanțele de judecată a cauzelor civile, acțiunilor în contenciosul administrativ, procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești și a tranzacțiilor de împăcare, în conformitate cu prevederile capitolului VI din cartea a treia a Codului administrativ, proceselor penale, cauzelor contravenționale și procedurilor de executare silită.

Prin dispoziția nr.20 din 03 martie 2022 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție, s-a dispus că pe perioada stării de urgență, examinarea cauzelor de către

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ și de către Colegiul penal ale Curții Supreme de Justiție *se suspendă de drept*, cu excepția celor prevăzute în Dispoziția nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. Ședințele de judecată precum și pronunțarea hotărârilor motivate fixate pentru perioada stării de urgență, care cad sub incidența punctului 1 al prezentei dispoziții, se contramandază, despre ce publicul larg va fi informat pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Despre circumstanțele nominalizate supra, Nadejda Dicusară a fost informată prin răspunsul din 09 martie 2022 (f.d. 133, vol.II).

Ulterior, prin dispoziția nr.13 din 31 martie 2022 a Comisei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției și s-a abrogat punctul 5 din dispoziția nr.5 din 02 martie 2022, cu modificările ulterioare, a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu 04 aprilie 2022.

Iar, prin dispoziția nr.34 din 01 aprilie 2022 „Cu privire la organizarea activității Curții Supreme de Justiție pe perioada stării de urgență” a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție, s-a luat act de măsurile de tranziție în domeniul justiției stabilite în dispoziția nr.13 din 31 martie 2022 a Comisei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu 04 aprilie 2022 și abrogată dispoziția nr.20 din 03 martie 2022 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție.

Având în vedere cele sus-menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a fost în imposibilitate să examineze prezenta cauză de contencios administrativ în termenul fixat, inclusiv cererea depusă de Nadejda Dicusară cu privire la accelerarea procedurii de examinare a cauzei în ordine de recurs, din care motiv prin încheierea din 06 aprilie 2020 a Curții Supreme de Justiție, examinarea admisibilității recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost amânată pentru data de 13 aprilie 2022, ora 09:00, în procedură scrisă.

Ține de precizat că, informația referitoare la data examinării prezentei cauze a fost publicată inclusiv și pe pagina oficială web a Curții Supreme de Justiție: www.csj.md, la compartimentul „Agenda ședințelor de judecată”.

Prin urmare, amânarea judecării cauzei a fost justificată din motivele expuse supra.

Așadar, ținând cont de cele expuse supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că la caz nu se atestă temeiuri ce ar justifica accelerarea examinării cauzei în ordine de recurs, or, termenul stabilit de instanța de recurs – 13 aprilie 2022, ora 09:00, pentru judecarea cauzei, este unul rezonabil, în strictă conformitate cu legea, și nu încalcă în niciun mod drepturile participanților la un proces echitabil.

Cu atât mai mult, în speță nu se atestă nici temeiurile prevăzute la art.192 alin.(2) din Codul de procedură civilă, de a fi examinată cauza în regim de urgență și în mod prioritar.

Dat fiind cele relatate, și având în vedere faptul că în speță nu există pericol de încălcare a termenului rezonabil de judecare a cauzei în ordine de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil,

comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea depusă de Nadejda Dicusară privind accelerarea procedurii de examinare a cauzei în ordine de recurs.

În conformitate cu art.27, art.38 alin.(2), art.195, art.230 din Codul administrativ, în coroborare cu art.192 din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Nadejda Dicusară cu privire la accelerarea procedurii de examinare a cauzei în ordine de recurs, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Nadejda Dicusară împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Inspectoratului de Stat al Muncii, Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Uniunii Cooperativelor de Consum Criuleni cu privire la recalcularea pensiei, cu obligarea includerii stagiului de cotizare.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan